

RÆTTARTRYGD

GREIÐARI REGLUR FYRI TEY SUM VILJA HAVA BØRN

Skulu tað bara vera hjún, sum fáa rætt til eftirgjørdan gitnað í Føroyum, og skulu samkynd hjún hava sama rætt? Landsstýriskvinnan í heilsumálum heldur, at vit eiga at fáa greiðar reglur á økinum

Áki Bertholdsen

– Tað er eitt eymt og stórt mál. Men vit eiga at hava greiðar reglur á økinum.

Sirið Stenberg, landsstýriskvinna í heilsumálum, ætlar at taka spurningin um eftirgjørdan gitnað til føroyingar, til viðgerar.

Hon sigur, at hóast hetta er eitt stórt og eymt mál, hava vit í Føroyum ongar greiðar reglur á økinum og nú fer hon at vita um tað ikki ber til at fáa undirtøka er fyri at fáa skipað viðurskiptið á hesum øki.

Nakað síðani spurdi Bill Justinussen, løgtingsmaður fyri Miðflokkin, hana, um samkynd hjún fara at hava somu møguleikar at fáa eftirgjørdan gitnað, sum hjún hava nú, og um tað skal vera ókeypis fyri tey.

Hann spyr eisini um børn, sum foreldur hava fingið við eftirgjørdum gitnaði, fara at fáa rætt til at vita, hvør pápin er.

Ongin treyt

Sirið Stenberg staðfestir, at tað ein grundregla í føroyska heilsuverkinum, at rætturin til viðger er ikki tengdur at, um fólk eru gift ella ikki.

Sjúkrahúslógin hevur onga treyt um, at fólk skulu liva saman í hjúnalagi fyri at fáa viðgerð. Heldur ikki í lógini um Heilsutrygd, ella í nakrari aðrari lóg í heilsuverkinum, eru veitingarnar tengdar at, um fólk eru gift, ella ikki.

– Og akkurát sum allar aðrar viðgerðir í heilsuverkinum, er rætturin til at fáa eftirgjørdan gitnað, heldur ikki tengdur at, um kvinnan er í hjúnarlagi ella ikki, sigur Sirið Stenberg.

Men hon leggur afturat, at í Føroyum hava vit hava onga lóg um eftirgjørdan gitnað.

Av tí, at ongin lóg er á økinum, hevur Heilsumálaráðið givið sjúkrahúsum eina vegleiðing um, hvussu farast skal fram á hesum øki.

– Hendan leiðbeiningin er tað einasta, sjúkrahúsini hava at halda seg til. Og eftir henni figgjar landið í

– Spurningurin um eftirgjørdan gitnað er bæði eymur og víttfevnandi, men í Føroyum mangla vit alt hetta kjakið, og eg haldi, at vit eiga at taka støðu til málið, og at fáa eina føroyska lóg á økinum, sigur Sirið Stenberg, landsstýriskvinna í heilsumálum

Mynd: Álvur Haraldsen

mesta lagi tvey børn til eitt barnleyst par, har kvinna og maður liva saman í hjúnabandi, ella líknandi parlagi, sigur Sirið Stenberg.

Mótstríðandi

Sirið Stenberg heldur, at hóast hetta er eitt stórt og eymt mál, er tað avgjørt ein spurningur, vit eiga at taka upp í Føroyum.

Hon heldur sostatt, at vit eiga at fáa rættartrygdina hjá teimum, vilja hava eftir-

» Vegleiðingin frá Heilsumálaráðnum ger mun á fólki

gjørdan gitnað, í eina tryggja legu.

– Tað er heldur ikki rætt og rímligt at lata so stórar og grundleggjandi spurningar upp í hendurnar á starvsfólkinum á sjúkrahúsvirkinum at tulka og taka støðu

til í hvørjum einstøkum føri, leggur hon afturat.

Tí heldur hon, at vit at fáa eina føroyska lóg á økinum.

Hon sigur eisini, at starvsfólk á sjúkrahúsinum hava eisini sóknast eftir at fáa greiðar reglur á økinum.

– Sum støðan er í dag, verða fólk send av landinum, mest til Danmarkar og til Íslands til at fáa eftirgjørdan gitnað, men tá eru tey fevnd av lógunum, sum eru galdandi har.

Sirið Stenberg sigur, at verður lógin um at loyva samkyndum hjúnalagi, samtykt, er tað enn meiri átrokandi at fáa eina greiða lóg á økinum.

– Verður lógin samtykt, er vegleiðingin frá Heilsu-

málaráðnum um, at landið figgjar eftirgjørdan gitnað til barnleyst par, har kvinna og maður liva saman í hjúnabandi, ella líknandi parlagi, helst ólóglig.

Hon heldur, at í roynd og veru stríðir hetta eisini ímóti grundregluni í Heilsuverkinum um, at rætturin til hjálp og viðger, er ikki tengdur at, um fólk eru gift ella ikki.

– Kærir onkur, sum fær avslag um eftirgjørdan gitnað, er spurningurin um tey ikki høvdu fingið viðhald, tí tað er í stríð við grundregluna um, at øll hava rætt til tænastr frá heilsuverkinum, sama hvussu hjúnabandsstøðan er, heldur hon.

– Sjúkrahúslógin ger ikki mun á fólki, men tað ger vegleiðingin frá Heilsumálaráðnum um eftirgjørdan gitnað, sigur landsstýriskvinnan.

Eiga at taka ábyrgd

Sirið Stenberg heldur, at hetta er ein spurningur, sum vit eiga sjálvi at taka ábyrgd á, og tí eiga vit at fáa eina serliga lóg á økinum.

– Í eina slíkari lóg verður endamálið sostatt at gera greitt, hvør skal hava rætt til at fáa eftirgjørdan gitnað. Skulu tað vera hjún ímillum mann og kvinnu sum kunnu fáa eftirgjørdan gitnað, skulu tað eisini vera samkynd hjún, sum fáa hendan rættin, og skulu eisini stök, sum rætt til tað?

Og skulu børn, sum eru gitin á henda hátt, hava rætt til at vita, hvør kynpápin er, ella ikki?

– Í Føroyum kunnu vit halda, hvat vit vilja um hesar spurningar, men tá ið þor fara uttanlands at fáa eftirgjørdan gitnað, eru tey fevnd av lógunum har, sama, hvat vit halda, leggur hon afturat. Sirið Stenberg sigur ikki, hvat hon sjálv heldur um hesi viðurskipti.

Men landsstýriskvinnan sigur, at tað nettupp hetta kjakið, vit mangla í Føroyum og alt hetta eru spurningar, vit eiga at taka støðu til, og tí fer hon nú at reisa málið.

aki@sosialurin.fo